Dodatek do „Biuletynu Kowieńskiego"

BIULETYN BAŁTYCKI

WILBI

Nr. Wilno, dnia 3 grudnia 1934 r.- 246.-

T r e ś ć n u m e r u:

--§--

ŁOTWA: D o k o ł a k o n f e r e n c j i p a ń s t w b a ł t y c k i c h w T a l l i n i e ./XII.1934/:30 listopada otwarta została konferencja ministrów Spraw Zagranicznych trzech państw bałtyckich Estonji, Łotwy i Litwy. Pierwsze posiedzenie konferencji wypełniły przemówienia powitalne pełnomocnych delegatów.

Pierwsze przemówienie wygłosił estoński minister S.Zagr. Seljamaa, który podkreślił, że z chwilą otwarcia konferencji otwiera się nowa karta w historji współpracy państw bałtyckich. Mówca zaznaczył, że dążności 3-ch obradujących państw nie są skierowane przeciwko żadnemu trzeciemu państwu. Państwa te chcą żyć w pokoju i porozumieniu z ich sąsiadami. Najwyższem pragnieniem zebranych jest przyczynić się do utrzymania pokoju w Europie oraz wypełnić wszystkie obowiązki, jakie ciążą z tytułu należenia ich do Ligi Narodów. Na zakończenie min.Seljamaa oświadczył, że sytuacja międzyrodowa zmusza państwa bałtyckie do czujnego obserwowania wypadków, do zimnej kalkulacji i działania z całą ostrożnością.

Skolei zabrał głos minister Spr.Zagr. Litwy Lozoraitis, który przyłączył się do oświadczenia min.Seljamaa, podkreślając, że państwa bałtyckie powinne czujnie śledzić rozwój i zmiany zachodzące w polityce międzynarodowej, by w razie potrzeby porozumieć się w sprawie zajęcia takiego czy innego stanowiska w ogólnej sytuacji międzynarodowej w celu obrony słusznych interesów.

Ostatni przemawiał delegat Łotwy sekretarz generalny Munters, który oświadczył, że konferencja trzech państw bałtyckich ma niezmiernie doniosłe znaczenie, gdyż zbiera się w chwili, gdy w polityce międzynarodowej można oczekiwać decyzyj o bardzo ważnem znaczeniu.

Po przemówieniach dokonano wyboru trzech komisyj: politycznej, gospodarczej i redakcyjnej.

Drugie posiedzenie poświęcone było dyskusji nad zagadnieniami politycznemi. Na posiedzeniu tem referat o międzynarodowej sytuacji politycznej wygłosił wiceminister Laretei, poczem uzupełnili je swojemi uwagami szefowie delegacyj litewskiej i łotewskiej.

Ośrodkiem dyskusji była sprawa paktu wschodniego, przyczem ustalona została zgodność stanowisk trzech delegacyj co do tego, że wobec niezmienionej sytuacji w sprawie paktu wschodniego państwa te nie widzą potrzeby rewidowania swego stanowiska w tej sprawie.

1 grudnia obrady poświęcone były omówieniu możliwości rozszerzenia współpracy gospodarczej między Łotwą, Litwą i Estonją, przyczem dłuższą dyskusję wywołała sprawa rozszerzenia klauzuli bałtyckiej w wymianie gospodarczej między temi państwami. Natomiast sprawy uzgodnienia nomenklatury ustawodastwa czekowego i wekslowego, jak również sprawa konwencji o arbitrażu i sądach polubownych nie spotkały się z większym sprzeciwem i w zasadzie zostały przyjęte. Opracowaniem projektów odnośnych tekstów mają się zająć rządy poszczególnych państw.

2 grudnia konferencja trzech państw bałtyckich kontynuowała swe prace. Kierownicy trzech delegacyj przyjęli przedstawicieli prasy, którym odczytali swe deklaracje.

Minister S.Zagr. Estonji podkreślił, że obrady konferencji były nacechowane objawami przyjaznej współpracy. Łatwość, z jaką osiągnięto jednomyślność w głównych sprawach, świadczy o tem, że dzięki traktatowi z 12 września r.b.współpracy trzech państw nadany został właściwy kierunek. Usprawiedliwia to nadzieję, że w przyszłości będą znalezione również jednomyślne rozwiązania także i w sprawach najtrudniejszych.

Eta ogłasza komunikat wydany po zakończeniu pierwszej konferencji porozumienia państw bałtyckich. Komunikat stwierdza, że konferencja zbadała wszystkie aktualne sprawy polityki ogólnej oraz polityki bałtyckiej.

Po zbadaniu ogólnej sytuacji politycznej konferencja jednomyślnie uznała, że pewne objawy i tendencje w tej sytuacji zwróciły szczególną uwagę trzech rządów i że należy kontynuować z wytrwałością wzajemnego porozumienia i w zgodzie z innemi państwami dzieło wzmocnienia pokoju oraz wzmocnienia bezpieczeństwa w tej części Europy, do której należą członkowie porozumienia bałtyckiego.

Konferencja postanowiła raz jeszcze stwierdzić wierność porozumienia bałtyckiego wobec paktu L.N. oraz brać wzmożony udział w pracach tej instytucji. Trzy państwa stwierdzają swe przychylne stanowisko wobec projektu paktu wschodniego wzajemnej pomocy i zgodnie uważają, że jest on sprawą mającą wspólną dla nich doniosłość, co do której będą się porozumiewać między sobą.

W dziedzinie polityki bałtyckiej konferencja postanowiła kontynuować energicznie konsolidację więzów ustalonych między trzema państwami przez traktat porozumienia i współpracy, podpisany 12 września r.b. W szczególności postanowiono zorganizować wspólne przedstawicielstwa trzech państw przy instytucjach Ligi Narodów i na konferencjach międzynarodowych. Postanowiono opracować na przyszłą konferencję projekt układu pozwalającego zlikwidować kwestje sporne mogące wyniknąć między temi trzema państwami. Przyjęto wspólne instrukcje dla przedstawicielstw dyplomatycznych i konsularnych zagranicą w celu koordynacji działalności. Przyszła konferencja zbierze się w Kownie w kwietniu lub maju roku przyszłego.-

2. S y t u a c j a s z k o l n i c t w a w L e t g a l j i ."Rihts" /z 2.XII.1934/:Sytuacja szkolnictwa w Letgalji po dniu 15 maja legła znacznej zmianie. W szkołach gminnych zauważono wielki napływ dzieci. Jeżeli chodzi o organizację szkół, to również uległa ona zmianie. Dawniej w niektórych szkołach było zaledwie po 20 dzieci, zaś w innych po 120. Obecnie komplety te już się wyrównały. Z 30 szkół polskich w Letgalji pozostały tylko 3 szkoły. Inne zaś zostały zastąpione przez szkoły o narodowościach mieszanych.-

3.Ł o t e w s k i p r z e m y s ł s p i r y t u s o w y ."Brihva Zeme" /z 1.XII.1934/:W Łotwie czynnych jest 57 gorzelni. Produkcja spirytusu w r.b. wyniesie 12 milj.litrów.-

4. W y r o k w s p r a w i e s o c j a l d e m o k r a t ó w . Prasa ryska /z 2.XII.1934/:1 grudnia zapadł wyrok w sprawie socjaldemokratów łotewskich. Bruno Kalninsz został skazany na trzy lata domu poprawczego, Celm na 4 mies.więzienia, Ulpe na 6 mies.więzienia. Dr.Kalninsz, były marszałek Sejmu został uniewinniony.-

5.O b r ó t p i e n i ę ż n y w Ł o t w i e , E s t o n j i i L i t w i e ."Brihva Zeme" /z 27.XI.1934/:W październiku r.b. było w Łotwie pieniędzy w obiegu na sumę 106 milj.łatów, w Estonji na sumę 33,4 milj.łatów, w Litwie na 51,6 milj.łatów.-

6.Ł o t . - l i t e w s k i h a n d e l p o g r a n i c z n y."Br. Zeme" /z 27.XI.1934/:W ciągu pierwszych 10-ciu mies.r.b. importowała Łotwa do Litwy towarów na sumę 181.356 łatów, zaś eksportowała z Łotwy na sumę 176.997 łatów /cyfry powyższe dotyczą handlu pogranicznego/.-

ESTONJA:P r a s a e s t o ń s k a a k o n f e r e n c j a b a ł t y c k a .Prasa estońska /z 29.XI.1934/poświęca wiele uwagi zagranicznej polityce i konferencji ministrów trzech państw bałtyckich. "Kaja" pisze w tej sprawie, że dopiero teraz zostało zrealizowane dawne dążenie krajów bałtyckich do ścisłej współpracy.

"Päewaleht" wskazuje na to, że przy dobrych chęciach trudności na drodze do współpracy trzech państw bałtyckich dadzą się przezwyciężyć i że państwa bałtyckie winne uzyskać miejsce w Radzie L.N.

Wreszcie "Waba Maa" oświadcza, że trzy państwa bałtyckie winne uregulować współpracę polityczną, za którą automatycznie przyjdzie rozstrzygnięcie spraw gospodarczych. Zdaniem "Waba Maa" - okoliczności obecne sprzyjają współpracy krajów bałtyckich, gdyż we wszystkich trzech państwach istnieje ustrój autorytatywny, który daje dużą swobodę działania.-